

a polgári uralomnak. Híva kozik Németországra, ahol a szocialista többség semmi olyant nem csinált, ami a polgári társadalom romlását célozta volna. A javaslat a polgári társadalmat akarja megvédeni a szociáldemokratákkal szemben. Nem tudja, hogy mit értett a javaslat indokolásának szerkesztője a polgári társadalmon. A polgárságot nem a választójogi törvényjavaslatban kell védelemben részesíteni, hanem inkább az adótörvényekben, mert nagy nyomorban él és nehéz küzdelmet folytat. A szociáldemokraták mindig a polgári társadalom erősítését és összetartását hirdetik, így tehát az velük szemben nem szorul védelemre. A javaslatot nem fogadja el.

Utána Kuna P. András szólalt fel.

## A Genfben utazó miniszterelnök helyettesítése.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Beihlen István gróf miniszterelnök tegnap Vass Józsefet kérte fel miniszterelnöki tisztviselőkben való helyettesítéssel. A választójogi vitában való helyettesi-

Miután a javaslat a nemzet javát szolgálja, azt elfogadja. Esztergályos János a következő felszólaló. Azt mondja, hogy a javaslat nem fog meggyűvást keltetni és ennek következtében a külföld bizalma sem fog helyre állni. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök ezután a vitát megszakítja. Kegyeletes szavakkal emlékszik meg az elhunyt Plósz Sándor volt igazságügy-miniszterről, akinek emlékét a Ház jegyzőkönyvében örökíti meg. Végül az elnök javaslatára kimondja a Ház, hogy a legközelebbi ülését szerdán délelőtti tartja a mai napirenddel. Majd felolvassák az inepellációs könyvet, amelybe Szeder Ferenc és Esztergályos János jegyezték be interpellációt.

téssel azonban Rakovszkyt bizta meg. Ugyancsak Rakovszkyt és Almásy gróftól kérte fel arra, hogy távollétében az egységes pártot irányítsák.

## Megint nagy verekedés volt a bécsi egyetem előtt.

Beszüntették a tüntetéseket

Bécs, május 29. Ma délután az egyetem egész környékét ellepték a zavar-  
gásra készülő diákok. A szocialista ifjúság a Votiv-parkban helyezkedett el, míg a kampós-keresztesek a menza körül gyülekeztek. Az egyetem épületeibe senkit nem engedtek be. A kampós-keresztesek be akartak hatolni a menza helyiségébe, de a rendőrök ebben megakadályozták őket. Erre a kampós-keresztesek a Schottenringre vonultak és ott alkalmatlankodtak a járőr-kezőknek. A rendőrség a kötekedő diákok közül három letartóztatott.

Délben mindkét diáktábor erősítéseket kapott. A szocialistákhoz munkások és gimnazisták csatlakoztak, míg a kampós-keresztesek a földművelésügyi főiskoláról kaptak új csapatokat. Hamarosan nagy verekedés keletkezett, bottal, bikkákkal és minden másfajta verekedő szerkezettel esett egymásnak a két tábor. A rendőrség hiába akarta őket szétválasztani, a kirendelt rendőrök száma kevésnek bizonyult a verekedők hatalmas táborával szemben. Egy óra felé a rendőrök is erősítést kaptak és ekkor sikerült a rendet helyreállítani és a diákokat szétkergeni. A verekedők közül tízet letartóztattak.

Bécs, május 29. Az egyetem bezárása nem vetett véget a napok óta tartó kampós-keresztes verekedések által felkelített izgalomnak. Mint az Arbeiter Zeitung jelenti, a bécsi országos törvényszék indítványára a rendőrség tegnap

a kampós-keresztes egyesületnek a Schiller téren lévő helyiségeiben házkutatást tartott.

A községtanács, mint politikai országos hatóság, ezenfelül a bécsi rendőrfőnökség indítványára megerősítette a Rheinland-egyesület működésének rendőri betiltását és e-rendelte az egyesület feloszlását. Mint a lapok jelentik, tegnap több órán át tartó minisztertanács volt, amely kizárólag a bécsi egyetemen előfordult eseményekkel foglalkozott. A tanácskozásokat ma folytatják. Közben dr. Schneider közoktatásiügyi miniszter elnökletével rektori értekezletet tartanak, amelyen dr. Schürff miniszter is részvesz, mint a nagynémet párt képviselője.

Bécs május 29. A bécsi főiskolai hallgatók Német Diákság című szövetsége, amelynek tagjai sorába német nemzeti és katolikus csoportok is tartoznak, de aránylag kevés horogkeresztes van, ma délelőtti falragaszokon felhívást bocsájtott ki valamennyi főiskolában, felszólítva valamennyi tagját, hogy tartózkodjanak minden tüntetéstől.

## Férfi és női divatcikk

gazdag raktára

48 b

## Pollák Testvérek

Széchenyi-tér 17. Csekönics-utca 6.

## A numerus clausus érvényesítés a nosztrifikálás terén.

A kultuszminiszter egyelőre alaptalannak mondja a hirt.

Megirtuk egyik e heti számunkban, hogy a pécsi egyetem megtagadta tizenhárom zsidóvallású orvosdoktor diplomájának a nosztrifikálását azon a címen, mert a numerus claususra való tekintettel be kell várni, míg a nosztrifikálás dolgában egységes gyakorlat alakul ki. Pécsi számunkban pedig megírtuk a szegedi egyetemről nyert információ alapján, hogy készült a nosztrifikálás ügyének országos rendezése, még pedig informátorunk szerint meglehetősen a numerus clausus szellemében. Most nyilatkozik ebben az újból kínos érdeklődést keltett ügyben Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, aki a következőket mondja:

— A numerus clausus elvének a nosztrifikálás terén való érvényesítéséről szóló hír annál inkább alaptalan, mivel ez a kérdés még nem érett meg a döntésre. Annyi bizonyos, hogy a

nosztrifikálás ügyét le kell tárgyalni. Különböző relációk vannak, nemcsak az utódállamokkal, hanem a többi államokkal is, amelyekkel kölcsönösviszonyba állunk lépni. Ezt a kérdést nem mint politikumot tárgyaltuk, hanem csupán nemzetközi relációkban.

E'ötanulmányok folynak a kérdés megoldása érdekében. Ennél tovább azonban még nem jutottunk. Politikumról ebben az ügyben nincsen szó, amin hogy kultuszminiszteri működés alatt a lehetőségig mindig távol tartottam magamat a politikumtól. Most is azt az utasítást adtam ki, hogy a külföldi praksisok összeállításának, mert hiszen a további tárgyalások ezen az alapon fognak megindulni.

Ez a nyilatkozat meglehetősen diplomatikusan. Most még nincs szó a numerus clausus nosztrifikálásáról, de lehet. Majd tárgyalnak.

## Léderer Gusztávnét gyilkosságra való felbujtás büntette címén vád alá helyezték.

Léderer Sándort szabadlábra helyezték.

Budapest, május 29. Hosszu hónapokon keresztül tartó vizsgálat után ma délelőtti a budapesti királyi ügyészség elkészítette vádiratát a Tölgyfa-utcai rablógyilkosság büntügyében. Az ügyészség Léderer Gusztávnét a büntetőtörvénykönyv 69. paragrafusába ütköző gyilkosságra való felbujtás, család és lopás büntette címén vád alá helyezte, míg Léderer Sándor, az immár jogerősen halálraítélt Léderer Gusztáv csendőrfőhadnagy testvéröccse ellen csupán bűnpártolás vétsége címén emelt vádat.

Tekintve, hogy Léderer Sándor az eredeti vádiratától eltérőleg nem mint tettestárs, hanem bűnpártolás vétsége címén lett vád alá helyezve, a büntető perrendtartás értelmében a királyi ügyészség még ma a kora délelőtti órákban indítványozta a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírájánál Léderer Sándor azonnali szabadlábra helyezését.

Bubits Jenő vizsgálóbíró az ügyész indítványához képest ma délelőtti 11 órakor minden kaució nélkül szabadlábra helyezte a Markó-utcai ügyészségi fogházban közel öt hónap óta fogva lévő Léderer Sándort.

Értesülésünk szerint Léderer Gusztávné még a mai napon Bubits Jenő vizsgálóbíróhoz egy beadványt adott, amelyben kérte a törvényszék vizsgálóbíráját, hogy rendelje el a bizonyítás kiegészítését. Léderer Gusztávné védője Lévy Tibor kormánytanácsos utján

kérte a vizsgálóbíró, hogy újabb helyszíni szemlét rendeljen el. Ugyanis Léderer Gusztávné azt állítja, hogy amidőn férje Kodalkát agyonlőtte, vele is akart végezni.

— Férjem — mondja beadványában az asszony —, amidőn végzett Kodalkával, réam fogta revolverét, egy lövést adott le, amely mélyen belevágódott az ebédülő asztalába és onnan a karácsonyfa irányában a falba fúródott. Az asszony szerint az ebédőasztalon meg kell lennie a golyó befuródása nyomának.

Bubits Jenő vizsgálóbíró még a mai nap folyamán dönteni fog a bizonyításkiegészítési indítvány sorsa felett, ekkor fog eldőlni az, hogy vajon a vizsgálóbíró újabb helyszíni szemlét fog-e tartani a Tölgyfa-utcai 4. számú lakásban.

Most, hogy a királyi ügyészség elkészítette vádiratát Léderer Gusztávnával szemben, már semmi akadálya sincs annak, hogy Léderer né ügyében a bíróság megtartsa a főtárgyalást.

A budapesti büntetőtörvényszék minden valószínűség szerint három héten belül meg fogja tartani a Tölgyfa-utcai rablógyilkosság büntügyében a főtárgyalást. A halálraítélt Léderer Gusztávnak tanuként hallgatják ki.

## A Délmagyarország telefonszámai:

Szerkesztőség . . . . . 13-33.  
Kiadóhivatal és jegyiroda . . . . . 306.  
Nyomda . . . . . 16-34.

## Népies nyelvújítás.

Buggyos nadrág — farhámos ruha.

II.

Azután sorba jönnek a figurázásnak kimeríthetetlen többi tárgyai: milyen világ-bolondja lett az idegent majmoló magyar nép az újabb időben. Utána a háború által tönkréteit erkölcsöket róják meg, hogy idegőn országokban a tanyai embör vére mögromlott, agár után harmadik lött; mindjárt gusztust változtat, a hitőst hamar mögunja, elhagyja, bagojhitre lép. Ez az oka, hogy a sok felpárcolt (felkötött) mellű, oldalgő (ondolált) haju, megpántolt fejű rugott menyecskek és ögyébb özvegy lányok elszaporodtak, örökösön a másik rőndös asszony urára pislognak; szőmérmetlen térdkalács muto-gató (rővid) szoknyára, köldökárulő (melyen kivágott) ruhára, pókháló harisnyára vetkőznek, a legényők mög buggyos nad-rágban (bricsesz) járnak és még azok a vén bolondok se állanak bolhaszódő (pantallót) huzni a csizmába való magyar nadrág helyett. (Valő igaz, hogy a bolha könnyebben belekapaszkodik a földig érő pantallő bojhaiba, mint a halzsiros csizma-szárba.) A tánciskolában a fiatalok anynyira egymásba búznak, hogy ugy köll a lányt léestérgályozni a legényről.

Másfelől az emberek egymást is kárpálják, hogy a háború óta senki sem kell a munka, mindenhez kápláros kézzel fognak, megtagadja a külső cseléd a tanyai munkát, mind a városba tődul, a mo-ziba. Az meg éppen utolsó eset, hogy a kubikos is kecskőre öltözik, ingre, gatyára, pantallót, kaputot húz és favágő lesz.

A kőnnlevők közül előbbben mindenké-

a jó földet akarja, a síványba, posza homokba senki se akar menni; hiába méri ki a lánchúzó (mérnök) és hiába bizonyítja a földkőstőlo (kataszteros), hogy az csak olyan jó, mint a fekete. Mind a falu, város lábaujjánál akar földet fogni az uradalomtól és a káptalan jószágából.

Csak a cuoristának és koministának nincs vermése (maradása) köztük; a sok új dolog dacára ezek nem találnak befogadtatást náluk, mert a buzában hatólő hatig akartak szakmányolni, de a markukba szakadt a vége. Mert amikor Kisguczi Jóska, a részcsők vezére az alsóvárosi vasvillás kaszanóban, asztalra állva szavallást tartott a gazdák részes fogadó gyülekezetében és tudományával annyira letorkolta a gazdák elnökét, hogy a szava elállt és csak a szemét merőgette. Kinjában egyszer csak meglátta Annus nénit, a tejes asszonyt, aki az uraknak hordja a vízzel feleresztett tejet Palánkba és mint földes asszony, özvegy jogon vett részt a gyűlésben és azt kérőzte tőle kínos vergődésében: „Hát mit szólsz te ehőn Annus?”

A tejes asszony nem jött zavarba, csak egy kérdést adott fel a szocialista bizalmi-nak: „Hát Jóska, ha te reggel hatkor akarsz beállni a buzába, akkor mikor csinálod a kötelet?” (A kéveköti kötelet hajnalban kell sodorni, amikor még a harmattól nedves a buzaszár és csavarás közben nem török.)

Most már Kisguczinak állott el a szava. Ellenben az eddig hallgató gazdák tábora kárörömmel rivalt rá: „Felelj no, Annus-nak, mikor csinálod a kötelet?” Meg volt fogva és nem tudott ellenvetést tenni. Így mentette meg Annus néni a cuoristák-tól a gazdákat és a sarokba szorított sz-

társak dühösen lelőtkék az asztalról a le-főzött bizalmat.

Az ilyenféle figurázások közben szület-nek meg az új fogalmaknak megfelelő új kifejezések és szavak, de legfőleg pap, jegyző, tanító vesz tudomást róla és ke-vés kerül belőle az újságíró és könyv-csináló tollára.

A hasznos találmányok népies mű-szavai nem figurázás szüleményei, mint a gőzös (gőzhajő, vasut), drótonirő (táv-irő), messzeszólo (távbeszélő); nem tré-fás, humoros jellegűek, de ami az újabb életben különös, feltűnő és szeszélyes, szokatlan a nép előtt, arra már gunyolő szavakat készít.

Amikor az uraságnak kopasz kutyáin, a nyakba kapcsolt, földig érő, melege-t adó, hidegölő védő, takaró pokrócot látta, annak azonnal ebenlőgő lett a neve, va-lamint erről a pléd-nek is, már csak azért is, hogy az urakat bosszantsa vele.

Az újnak, szokatlannak gunyolása köz-ben felettébb sikerült új szavakat gyárta-nak, amelyek jellemzően találók s az új fogalmakat tartalom-híven adják vissza.

A napokban három tanyai kofaasszony kocogott a vasutra, miután kacat vetem-nyeiket oly drágán, mintha ékkövek lettek volna a transzáli gyémántmezőkről, elad-ták a „kőldus uraknak” és Csőtlik szom-széd módjára poroszkáltak hazafelé a viszi-járdán (aszfalt), de azért az elégtelenség zápor módjára patakzott szájukból. Megjegyzem itten, hogy a figu-rázás mellett a paraszt másik főjellem-vonása az örökös panaszkodás és elégtel-lenség, akár van rá ok, akár nincsen. Különbösen be nem ismeri, ha jó termés van, mitől lett, hogy adóemelés lesz belőle. Ha 12 méter mázsa terem is hol-

dankint és ha a szőlőkaró is fűrtöket hozna, még akkor is elégedetlenkedik az urak előtt: „Mit ér a bor, buza, de nem termett — mák.”

Az én piaciűlő kofáim is ily értelemben jajveszékeltek. Utána a másik téma követ-kezett, hogy ezerefele helye lesz a pénz-nek, amit a szemét ződségért kaptak. „Az a komisz lány is azért nyűz, hogy farhámos ruhát vegyek neki. Hát mög köll tőnni a kedvit, mer már tánciskolába való.”

Meglepőde hallottam az új szót. Sej-tettem, hogy a mostani zsákformájú ruhát érti alatta, de honnét vette hozzá a jelzőt?

Nyomban eszembe villant, hogy a ma-gyar hámnak ellentéte a német hám, amelynél az előlő szőgyelő hámhoz, a hátulő farhám járul. Innét vette tehát a mérgező asszony a magyarzó jelzőt, mivel hogy a mostani zsákformájú női kosztümöt a csipőkön felül őv nem szorítja a testhez, hanem ennél lejjebb, a csipők alatt, a törzs legszélesebb periferiáján piros, fehér, sárga és zőld lakkbőrőv van elhelyezve lazán, mint a farhám a lovakon.

Ennek a fűtás népies új szóinak értel-mezését nem lehet diszkrétebbül körülírni.

Ezen epizódból látható, hogy a makacs-kodő és zőrtőlődő őregeknek elveikből a követelőző fiatalok exekuciójának és reg-nálásának végre is engedniök kell és meg kell nyitni a „nagy kőszá” száját az idegen ruhadarabokért és nem marad más elég-tételük, csak az, hogy kifigurázzhatják a világ csufjává tett fiatalokat.

Azonban minden ellenkezésük dacára a gyorsan haladó idegen szokás és a föld-rajzi egyenlítő másik oldalán fakadt erkölcs lekapor minden eredeti, értékes zománcot a rohanva változó világlázásnak ellen nem álló magyar népről. (Könyves K.)